

Darea de seamă despre activitatea științifico-organizatorică a academicianului Alexandru Ciubotaru director de onoare, consultant științific al Grădinii Botanice (Institut) a Academiei de Științe a Moldovei

2011

Activitatea științifico-organizatorică, în anul 2011, poate fi apreciată ca activă, tradițională, multilaterală, ca o prelungire și aprofundare a unor începuturi (ipoteze, teorii, concepții) în domeniul botanicii structurale cu destindere majoră la problema evoluției embrionare.

Mai jos, foarte succint, vom prezenta momentele principale:

»

I. Activitatea științifico-organizatorică. Din cele inițiate:

a. Teoria homeostatică a fecundației duble a fost completată cu date despre comportarea și schimbările ultrastructurale morfo-funcționale a principalelor organele a gârneților în procesele progamiei și singamiei, confirmând fenomenul matroclinic la angiosperme ca linia generală în procesele de reproducție sexuată în repartizarea funcțională a structurilor celulare (P, M, AG etc.) și formarea citoplasmei primare a zigotului (vezi art. "Despre teoria homeostatică a dublei fecundații". Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 4, p. 7-13).

b. Am prelungit analiza datelor publicate (monografii, articole) privitor la concepția înaintată de noi în anii ¹ 90: "Evoluția și strategia reproducerii sexuate în lumea vegetală" cu perspectiva editării unei ample lucrări monografice.

c. În primăvara a. 2011 au fost efectuate lucrări de completare și extindere a plantațiilor de arbori (inclusiv, conifere) și arbuști în Parcul central și de Jos al complexului monastic Curchi.

d. La invitația starițului Rafael am avut trei deplasări la Mănăstirea Nicoreni, raionul Drochia pentru a acorda consultații în domeniul amenajării și înverzirii lăcașului monastic. Ieșirile în raion au fost însoțite de un arhitect în domeniul proiectării obiectelor capitale, precum și de o grupă de geodeziști. Lucrările se află în derulare.

e. În martie (12-14.2011), prin dispoziția Comisiei Superioare de Stat în domeniul Acreditării, am fost numit președinte al comisiei speciale de acreditare a I.G.F.P al A.Ș.M. sarcina a fost îndeplinită, iar lucrul comisiei a fost menționat la ședința C.N.A.A.

f. Ca președinte al comisiei, Secția de Științe ale Naturii și Vieții, am efectuat evaluarea activității științifice, inovaționale, organizatorice și financiare a I.G.F.P al A.Ș.M. pentru a. 2010.

g. Am pregătit materialele - documentele necesare cu propunerea de a fi ales membru de onoare al A.Ș.M. Constantin Toma de la Universitatea "Al. I. Cuza", Iași, România, ales unanim la 24.02.2011.

h. Am elaborat un proiect de amenajare peisaj eră gospodărească pentru Mănăstirea Curchi, în valoare de 230 mii euro, pentru finanțare din granturile internaționale.

II. Activitatea editorială

Au fost pregătite 20 de articole, din care 17 au fost publicate. Lista lucrărilor menționate urmează:

1. Ciubotaru A. Despre teoria homeostatică a duble fecundări'. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 4, p. 7-13.
  2. Trifauțan V., Ciubotaru A. Adaptogeneza trandafirilor pitici introduși în Grădina Botanică (Institut) a A.Ș.M. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 4, p. 57-62.
  3. Ciubotaru A. Evoluția fitoembrionară (aspecte ale reproducerii sexuate). Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 63-69.
  4. Ciubotaru A., Roșea I. Vegetative propagation from cutting of cultivar *Thuja occidentalis* 'Danica' in plant trays. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 115-121.
  5. Чуботару А., Чуботару Т., Даду К. Опыт определения резистентности винограда к филлоксеру (*Phylloxera vcistrastris* Planch.) с помощью 100-бального политомического ключа. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 47-56.
  6. Ciubotaru A. Cuvânt despre academicianul N. V. Țițin - celebru selecționar, genetician, botanist (1898-1985). Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 201-209.
  7. Ciubotaru A. Celebru botanist, fondator al Grădinii Botanice Nichita - Christian Christian Steven (1781-1863). Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 209-217.
  8. Ciubotaru A. Academicianul Boris T. Matienco - pionier marcant în aplicarea microscopiei electronice în cercetările botanice. Mat-le Conf. șt. "Structura și funcționalitatea sistemelor biologice - diversitatea și universalitatea" *in memoriam* acad. B. Matienco. Chișinău, 17 noiembrie 2011, p. 7-9.
  9. Ciubotaru A. Embriolog proeminent - Vera Alexei Poddubnaia-Arnoldi la 110 ani din ziua nașterii (22.05.1902-18.03.1985). Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 4, p. 123-130.
  10. Ciubotaru A. Constantin Toma - membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 197-201.
  11. Ciubotaru A., Dadu C. Amintiri din viața și activitatea academicianului Anatol Jacotă. Cu ocazia celor 70 de ani din ziua nașterii (26.06.1941-11.01.2010). Mat-le Simp. in memoriam. 2011, 4 p.
  12. Ciubotaru A., Negru A., Șișcanu G. Savant și pedagog eminent, d.h.b. prof. univ. Vasile Grati la 70 de ani. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 3, p. 217-221.
  13. Ciubotaru A. Cuvânt *de laudatio* adus dlui academician Constantin Toma (Iași, România) cu ocazia înmânării Diplomei de *Doctor Honoris Causa* a Acadcmiei de Științe a Moldovei. P.
  14. Ciubotaru A., Andrei Marin. Constantin Toma - Membru de Onoare al Academiei ae Științe a Moldovei (la 75 de ani din ziua nașterii). Revista "Natura". București, România. 2011. 4 P-
  15. Ciubotaru A. Referat la teza de doctorat "Cercetări morfo-anatomice și fiziologice asupra unor soiuri și specii de *Rosa* L.", prezentată de Lilia Căldăruș în obținerea titlului științific de doctor în biologie, Universitatea "Al. I. Cuza", Iași, România (susținută la 19.VII.2011). 5 p.
  16. Ciubotaru A. Academicianul, profesorul Simion Toma, la cea de-a 75-a aniversare. Revista Botanică. 2011, voi. 3, nr. 4, p. 130-132.
  17. Ciubotarii Л. Recenzie la monografia memb. coresp. Ion Dediu "Bazele ecologiei moderne", în 8 volume, prezentată la premiul național pentru știință, cu ocazia aniversării a 20 de ani de la proclamarea Republicii Moldova. Revista Botanică. 2011. voi. 3. nr. 4. p. 132-134.
- Au (ost pregătit pentru editare:
18. Чубоару А. А. Известный ботаник-энтомолог, основатель Экономического Ботанического сада, в местечке Никита (Сикита) - Христиан Христианович Стевен (1781-1863) (к 200-летию со дня основания БС Никита). 10 с.
  19. Чуботару А. А. Слово об академике Николае Васильевиче Цицине прославленном селекционере, генетике, ботанике, основателе Главного Ботанического сада АН РФ (6.XII. 1 898-17.07.1980). Статья. 12 е., 2 фото. Отправлено (3.12.2011) в адрес ГБС, Москва. Редакция «Бюллетня ГБС».
  20. Чуботару А. А. К 100-летию со дня рождения выдающегося цитоэмбриолога, ботаника-морфолога, профессора Веры Алексеевны Поддубной-Арнольди. (22.05.1902-18.03.1985). Статья отправлена в редакцию «Бюллетня ГБС». Москва. 2.12.201 1.

în ianuarie 2011 am fost inclus în componența colegiului de redacție a Revistei "Natura" (în limba română) editată de Grădina Botanică din București.

în ianuarie-februarie 2011 a fost expus conceptul de pregătire și editare a lucrărilor principale efectuate de noi în anii 1956-2011. în 5-6 volume. Aducem denumirea direcțiilor de abordare:

Volumul I. "Biologia fitoreproducerii sexuate" (Aspecte de citoembriologie experimentală; microscopia fotonica și in vivo)

Volumul II. "Biologia fitoreproducerii sexuate" (Aspecte de embriologie comparată și evolutivă în baza cercetărilor microscopiei electronice).

Volumul III. "Biologia fitoreproducerii sexuate" (Evoluția, embriogeneza: generalizări, ipoteze, teorii).

Volumul IV. Dezvoltarea botanicii ca știință în Moldova postbelică (Direcțiile principale de integrare unională. Formare și rezultatele principale a școlilor științifice în cadrul G.B.(I) a A.Ș.M.

Volumul V. File alese din istoria construcției primei grădini botanice în Moldova (construcția capitală; construcția verde. Crearea expozițiilor și acumularea fitogenofondului).

Volumul VI. Labirintul destinului de botanist. Viață și Lucru (1932-2012).

Se presupune ca în anii 2012-2014 să fie prezentată și editată "Opera științifico-organizatorică" a acad. A. A. Ciubotarii, în 6 volume, cu volumul de 650-700 pagini/p/.

Ca redactor-șef al "Revistei Botanice" am formulat planul de acumulare a articolelor (autorilor), redactat, citit și completat în întregime, respectiv pentru volumul III, nr. 3, 4 prezentate și editate în 2011.

III. Pregătirea cadrelor

4

1. În 2011 a fost prezentată, susținută și confirmată teza de doctor în biologie, autor dl Ion Roșea, "Particularitățile biologice de creștere și dezvoltare a plantelor lemnoase în condiții de container".

2. A fost citită, redactată teza de dr. în biologie a dnei Viorica Trifauțan "Particularitățile morfologice ale trandafirilor pitici introduși în Moldova", 160 p. (în citirea a patra).

3. A fost determinată denumirea temei de doctor pentru doctoranda Apostol Ala (2011- 2015) "Cercetări morfologice a formelor parentale (*L. angustifolia* L. și *L. latifolia* L.) și a hibridilor intergenerici". Doctoranda activează în cadrul Grădinii Botanice, București.

4. În anul de referință am organizat și condus șase ședințe ale consiliului științific specializat la care au fost apreciați: referenții și zilele de susținere a tezelor de dr. hab. Petru Cuza și tezele de dr. a dlor Ion Roșea și Sergiu Dobrojan. »

5. Am fost invitat în calitate de referent la teza de dr. în biologie a dnei Căldăruș Lidia (Grădina Botanică a Universității "Al. I. Cuza", Iași, România "Cercetări morfobiologice și fiziologice asupra unor specii și soiuri de *Rosa* L.").

IV. Participări la conferințe internaționale și din republică

Am prezentat lucrarea (eseu) consacrat acad. Boris Matienko la Simp. int.: "Structura și funcționalitatea sistemelor biologice - diversitate și funcționalitate", cu comunicarea: "Academicianul Boris Matienko - pionier marcant în aplicarea microscopiei electronice în cercetările botanice". Chișinău. 17.XI.2011.

Am prezentat lucrarea (eseu) consacrat acad. Anatol Jacotă (1941-2010) cu comunicarea: "Amintiri din viața și activitatea academicianului Anatol Jacotă, cu ocazia celor 70 de ani din ziua nașterii". Simpozion organizat de I.G.F.P al A.Ș.M., I, 2011.

V. Propuneri de perspectivă

Propun de organizat, în baza instituțiilor științifice și didactice, "Asociația Științifică a citoembriologilor, histologilor și biotehnologilor din Republica Moldova", cu sarcina: consolidarea eforturilor științifice în dezvoltarea cercetărilor experimentale, pregătirea cadrelor didactice științifice, valorificarea rezultatelor științifice obținute în laboratoarele occidentale și popularizarea cercetărilor și realizărilor obținute în R. Moldova.

Prin **Asociație...** se percepe (înțelege) o grupare de persoane (cercetători științifici, profesori de calificare înaltă) pentru a atinge un scop științific (comun) și o organizare pe baza unui Statut.

Societatea (care sună ca unanim) prezintă o totalitate a oamenilor care trăiesc laolaltă (în comun), fiind legați între ei prin anumite raporturi economice.

Inițiativa noastră va fi analizată la Consiliul științific al Grădinii Botanice (Institut) a A.Ș.M. și la Secția de științe ale naturii și vieții unde va fi prezentat Statutul Asociației.

La darea de seamă anuală despre activitățile instituționale, directorii, au repetat de facto materialele comunicate, analizate în cadrul instituțiilor, acolo unde au fost detaliat reflectate cercetările colective și individuale. Este ceva neproductiv, dar și plictisitor, ceva static. Am propus atunci (11.2011) ca la asemenea întâlniri, directorii instituțiilor să prezinte comunicări de gen științific pe anumite probleme, teme perspective în dezvoltarea unor noi direcții fundamentale (inclusiv, realizări ale centrelor științifice internaționale sau lucrări de amploare - inonaționale cu consecințe de importanță ramurală, republicană).

Rămân de această părere și astăzi.

Academician, consultant științific, director de
onoare al G.B.(I) a A.Ș.M.

